

УДК 622

Ковбасюк Т.А., студент
Ворончук І.П., студент
Кириленко Н.П., асистент

*Факультет гірничої справи, природокористування та будівництва
Державний університет «Житомирська політехніка»*

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ЩЕБЕНЕВОЇ ПРОДУКЦІЇ ЗА СТАНДАРТОМ ISO 9001:2015 В РАМКАХ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ З ЄС

Вступ

Україна, інтегруючись до Європейського Союзу, прагне відповідати високим стандартам у всіх сферах економіки. Гірничодобувна галузь, зокрема виробництво щебеню, є стратегічно важливою для розвитку інфраструктури та будівництва. Забезпечення якості продукції відповідно до міжнародного стандарту ISO 9001:2015 стає одним із ключових завдань для українських виробників. Це не лише підвищує конкурентоспроможність продукції на міжнародному ринку, а й сприяє сталому розвитку галузі.

Значення щебеневої продукції для економіки України

Щебінь є важливим будівельним матеріалом, що використовується у дорожньому будівництві, зведенні будівель, виробництві бетону тощо. Україна має значний потенціал у виробництві щебеню завдяки великим запасам природного каменю. Проте вихід на європейський ринок вимагає відповідності продукції не лише фізико-механічним характеристикам, але й вимогам до системи управління якістю.

ISO 9001:2015: загальна характеристика

Стандарт ISO 9001:2015 є міжнародним стандартом, що регулює вимоги до системи управління якістю (СУЯ). Його основна мета – забезпечення стабільної якості продукції та послуг. Головними принципами стандарту є:

1. **Орієнтація на клієнта.** Забезпечення потреб і очікувань споживачів.
2. **Лідерство.** Визначення ролі керівництва у створенні умов для успішного функціонування СУЯ.
3. **Залучення працівників.** Активна участь персоналу у всіх процесах управління якістю.
4. **Процесний підхід.** Управління діяльністю підприємства як комплексом взаємопов'язаних процесів.
5. **Постійне вдосконалення.** Безперервний розвиток системи якості.
6. **Прийняття рішень на основі фактів.** Використання актуальної інформації та даних для ухвалення рішень.
7. **Управління взаємовідносинами.** Підтримка довгострокових партнерських відносин з постачальниками та клієнтами.

Впровадження ISO 9001:2015 на підприємствах щебеневої галузі України

Для підприємств, які виробляють щебенеvu продукцію, впровадження ISO 9001:2015 включає кілька ключових етапів:

1. **Аналіз поточного стану**
Проведення аудиту на відповідність існуючих процесів вимогам стандарту. Це дозволяє визначити сильні та слабкі сторони у виробничому циклі.
2. **Розробка документації**
Підготовка необхідних процедур, інструкцій та політики якості, які регламентують основні етапи виробництва, контролю та управління ризиками.
3. **Навчання персоналу**
Проведення тренінгів для співробітників щодо принципів ISO 9001:2015, важливості контролю якості та їхньої ролі у системі управління.
4. **Модернізація виробництва**
Впровадження сучасного обладнання та технологій для забезпечення відповідності щебеню європейським стандартам.
5. **Внутрішній аудит**
Оцінка ефективності впроваджених заходів та готовності до сертифікації.
6. **Отримання сертифікації**
Проведення зовнішнього аудиту акредитованою організацією для підтвердження відповідності стандарту.

Переваги впровадження ISO 9001:2015 для українських виробників

1. **Підвищення конкурентоспроможності**
Сертифікація за стандартом ISO 9001:2015 відкриває доступ до європейського ринку та сприяє залученню нових клієнтів.
2. **Забезпечення стабільної якості**

Встановлення чітких процедур і контрольних точок у виробництві дозволяє уникати браку та забезпечувати відповідність продукції вимогам споживачів.

3. Оптимізація витрат

Впровадження процесного підходу дозволяє знизити виробничі витрати завдяки більш ефективному використанню ресурсів.

4. Покращення іміджу

Відповідність міжнародним стандартам зміцнює репутацію компанії серед партнерів і клієнтів.

5. Сталий розвиток

Постійне вдосконалення процесів сприяє екологічній відповідальності та ефективнішому використанню природних ресурсів.

Виклики впровадження ISO 9001:2015

Підприємства щелевеної галузі в Україні можуть зіткнутися з такими труднощами:

1. **Фінансові витрати.** Впровадження системи управління якістю вимагає значних інвестицій у модернізацію обладнання та навчання персоналу.

2. **Спротив змін.** Часто працівники та керівництво не готові до впровадження нових процедур та систем.

3. **Недостатність знань.** Брак інформації про вимоги стандарту та досвіду його впровадження.

Інтеграція до ЄС: нові можливості для українських виробників

У рамках євроінтеграції Україна гармонізує свої нормативно-правові акти з європейськими стандартами. Впровадження ISO 9001:2015 допоможе:

- Виконати вимоги директив ЄС щодо якості будівельних матеріалів.
- Зміцнити економічні зв'язки з європейськими партнерами.
- Забезпечити довгострокову конкурентоспроможність галузі.

Висновок

Управління якістю щелевеної продукції за стандартом ISO 9001:2015 є ключовим інструментом для підвищення ефективності та екологічної відповідальності українських виробників у контексті євроінтеграції. Впровадження міжнародних стандартів сприятиме розвитку гірничодобувної галузі України, її адаптації до сучасних викликів і розширенню присутності на європейських ринках.

Список використаних джерел

1. ISO 9001:2015. Системи управління якістю – Вимоги. – Міжнародна організація зі стандартизації, 2015.
2. Директива 89/106/ЕЕС. Про наближення законодавств держав-членів щодо будівельної продукції. – Офіційний журнал Європейських співтовариств, 1989.
3. Проект ЄС «Гармонізація української системи стандартизації з європейською»: звіт. – Київ: Центр європейських досліджень, 2020.
4. Козлов В.І., Руденко А.О. Управління якістю будівельної продукції: посібник. – Харків: Видавництво НТУ "ХП", 2019.
5. Гончарук О.А. Розробка систем управління якістю на основі ISO 9001: практичні рекомендації. – Київ: Академвидав, 2018.
6. Європейські стандарти на щелевеву продукцію (EN 12620, EN 13242). – Європейський комітет зі стандартизації (CEN), 2016.
7. Ткаченко С.В. Стандарти ISO в системі управління якістю гірничодобувної продукції. // Науковий журнал "Промислові ресурси". – 2021. – №4. – С. 28–35.
8. Національний стандарт України ДСТУ Б EN 12620:2018. Заповнювачі для бетону. – Київ: УкрНДІЦС, 2018.
9. Шевчук В.П. Сертифікація продукції в умовах євроінтеграції. // Вісник економічних досліджень. – 2020. – №3. – С. 45–50.
10. Звіт про адаптацію стандартів ISO 9001 у будівельній галузі України. – Київ: Інститут державних стратегій, 2021.